

MÉÉR DAN DE TOP

door CHARLES SANDERS

DEN HAAG, zaterdag
Hij is onder behandeling van de fysiotherapeut, want zijn laatste expeditie heeft het uiterste van het al zo vaak door de elementen geteisterde 48-jarige lichaam geëist. Begin september onderging Ronald Naar een zware operatie aan zijn knie, het herstel verloopt langzaam. „Te langzaam”, zegt de bergbeklimmer

Desondanks besloot Naar tegen alle adviezen in opnieuw een zware tocht te ondernemen. Fysiek doodmoe, maar mentaal zo fris als een hoentje is hij na een zinderende reis richting het uiterste zuidpuntje van Chili terug in Nederland. De gelouterde beroepsavonturier had de barre tocht nodig om zijn hoofd weer tot rust te laten komen. Na een jaar van droefenis en ellende, na valse beschuldigingen van vrienden en het verdriet om gestorven familieleden.

„Nadat ik mijn boek over de hele toestand van 2003 had afgerond, ben ik naar Patagonia vertrokken”, vertelt Naar. „Als je het op de keper beschouwt, was het een gruwelreis met alle mogelijke tegenslag die de natuur in petto heeft. Maar mede dankzij mijn expeditiegenoten Haroen Schijf en Court Haegens is het allemaal goed afgelopen. Ik weet nu weer wat ik eigenlijk altijd al wist. Dat ik open en eerlijk ben, ook over gemaakte fouten. Dat ik na 35 jaren klimmen en reizen nog nooit iemand in de steek heb gelaten en altijd naar vermogen de waarheid heb verteld.”

Met dat laatste doelt de Hagenaar op de affaire waarvan hij afgelopen zomer ongewild hoofdrolspeler werd. Ex-klimvriend en voormalig

expeditiemaker Frank Moll beschuldigde Naar ervan te hebben gelogen over zijn tot dan toe als geslaagd geldende beklimming van de Nanga Parbat in Pakistan. Moll had een helder eigenbelang; hij hoopte met een schuldbekentenis van Naar naam te maken als tv-maker.

Ruim 22 jaar geleden was Frank Moll de cameraman van een door Naar geleide expeditie naar de 8125 meter hoge Himalaya-reus. Nu beweerde hij een „leugen in de bergsport” te willen rechtzetten en dat 'nieuws' werd door tal van bladen en tv-programma's maar al te graag prominent gebracht. Want een kans om de tot dan toe op het gebied van zijn prestaties onkreukbare Naar pootje te lichten, liet de door haat, ruzies en venijn gekenmerkte Nederlandse klimwereld zich niet snel ontglippen.

„In de rechtszaak die ik tegen het ANWB-blad Op Pad, dat de aantijgingen als eerste publiceerde, aanspande, werd ik door de rechtbank volledig in het gelijk gesteld”, vertelt Naar. „Ze hebben moeten rectificeren. Later kreeg ik ook de onvoorwaardelijke steun van de Italiaanse klimlegende Reinhold Messner, die verklaarde de beschuldigingen aan mijn adres

schandelijk te vinden. Hij schreef dat het tijdschema van mijn beklimming destijds helemaal klopte en juist daarop was ik in de rug aangevallen.”

Toch raakte het imago van Ronald Naar beschadigd. Iets dat hem veel meer pijn doet dan de fysieke kwellingen na het beklimmen van bijvoorbeeld de Mount Everest, Eiger Noordwand of K2. Tijdens één van zijn lezingen werd hij, ondanks de klinkende juridische overwinning, gekleineerd en diep gekrenkt.

Naar: „Een directeur van een groot bedrijf, die na mijn praatje voor 500 van zijn medewerkers het woord nam, snierde: 'Zijn die dia's die we zojuist zagen wel van u...?'

Dat was in juni, vlak nadat ik van bedrog was beschuldigd. Ook merkte ik dat ik anders werd aangesproken, al was het misschien deels inbeelding.”

Oud zeer

Naar had iets dergelijks eerder meegemaakt. Een tijd terug beweerde een collega dat hij vijftien jaar geleden in Nepal een klimmer de dood in zou hebben gejaagd op een moment dat Ronald Naar, aanwijsbaar, op Antarctica verbleef. „Blijkbaar komt er bij tijd en wijle veel oud zeer bij mijn rivalen aan de oppervlakte.”

De hetze tegen Naar kwam op een moment dat hij het, hoe sterk mentaal én fysiek ook, het minst kon gebruiken. Ronald Naar had net zijn vader moeten begraven en ook Wim Lippmann, de oudste broer van echtgenote Tilleke, was niet

lang daarvoor overleden. Zijn dood was om meer dan één reden een zware slag voor de familie: „De timing van Moll om op zo'n moment en 22 jaar na dato met zijn beschuldigingen te komen, getuigde van volstrekte gevoelloosheid. Je kunt je na zo'n tijdsverloop ook maar moeilijk verdedigen.”

Naar vervolgt: „In februari stief mijn vader na een ziekbed van an-

derhalf jaar. Kort daarvoor was Wim overleden. Hij was de vader van mijn neef Jan Lippmann. De jongen verdween op 4 mei 2000 in een gletsjerspleet op Groenland, toen we samen op expeditie waren. Nog zie ik hem schuin boven me skiën, nog hoor ik zijn laatste woor-

den vanuit die spleet. 'Ik zit klem en ga dood.' Ik was van ons beiden de ervaren poolreiziger, de oude en wijze oom, zijn beschermengel. Daarom voel ik me verantwoordelijk voor de dood van Jan. Toen zijn vader stierf, kwam alles weer boven. We hebben Jans lichaam nooit meer gevonden, we hebben hem nooit kunnen begraven, 22 werd hij, het grootste verdriet in mijn loopbaan, in mijn leven."

In zijn twee maanden geleden verschenen boek 'Hoge toppen van geen veel wind' schrijft Ronald Naar in een minutieus verslag van de gebeurtenissen op de Nanga Parbat alle valse beschuldigingen en ook zijn persoonlijke verdriet van zich af. Zo vertelt hij in het laatste hoofdstuk hoe hij zijn beide zoontjes Victor en Boris over de dood van hun geliefde oom Jan op de hoogte stelt vlak na terugkomst van de rampzalige trip naar Groenland. En dat hij bij zijn wanhopige poging Jan te redden hoopt zelf in een gletsjerspleet te vallen en te sterven. Nog voor de publiciteit rond het boek in november goed en wel op gang komt, vertrekt de bergbeklimmer naar Patagonia.

"Het was geen vlucht, meer de afsluiting van een ellendige tijd", vertelt Naar nu. "Twee jaar geleden al had ik plannen gemaakt om gebergen aan de rand van de aardbol te beklimmen. Groenland in 2000, Antarctica in 2001, Oost-Siberië in 2002, Patagonia vorige maand. Dat laatste project wilde ik pas aanpakken nadat ik mijn boek over 'de affaire' af had."

Een project ook, dat net zo goed dramatisch had kunnen aflopen. Want met zijn expeditiegenoten Haroen Schijf (32) en de even oude Court Haegens ondervond Naar extreem veel tegenslag op het noordelijke ijsplateau van de Chileense Andes. Precies 24 dagen vertoefde het gezelschap in de wildernis en op twee uren van blauwe lucht na waren het orkaanwinden, mist, hevige regen en sneeuwval die elk zicht ontnamen.

"Ons doel, de 3910 meter hoge Cerro San Valentin, geldt als de berg die zich in het witte niets verschuilt", griezelt Ronald Naar na. "Nou, dat hebben we geweten. Na met een klein vliegtuigje te zijn afgezet op een airstrip aan de rand

van de Stille Oceaan kostte het ons in totaal zestien dagen klimmen in het oerwoud en langs de gletsjer om

aan de voet van die berg te komen. In het hoogste kamp werd onze tent na drie nachten waarin het continu sneeuwde zwaar beschadigd. Bij windkracht 12 hebben we voortdurend de wacht gehouden. Het begon zwaar te sneeuwen, 2½ meter in anderhalve dag! Om te voorkomen dat we in onze slaap zouden stikken door zuurstofgebrek moesten we uren sneeuw scheppen. Je hoorde om de graat de orkaan loeien en

"Om te voorkomen dat we zouden stikken, moesten we uren sneeuw scheppen"

soms leek het wel of een Hercules-vliegtuig zich in duikvlucht op onze tent ging storten."

Over de bizarre gebeurtenissen die volgden: "Uiteindelijk zijn we donderdag 11 december om tien uur in de ochtend voor de top gegaan, hoewel we vlak daarvoor op het punt stonden op te geven. De laatste 300 meter hebben we zuiver op onze satellietnavigatie geklommen, we zagen geen hand voor ogen. Minder dan twintig meter onder de top zijn we gestopt, omdat we bang waren door een overhangende sneeuwkraag te zakken en te pletter te vallen. Met dank aan GPS, tien jaar geleden was zo'n reis ondenkbaar geweest. Nu klim je dus in blind vertrouwen op een computer. In de wetenschap dat het over en uit is als de batterijen op zijn. Doodeng natuurlijk."

Na de beklimming van de Cerro San Valentin trokken de drie Nederlanders in vijf dagen tijd verder naar het zuidoosten van de ijsskap. In een mensvijandige omgeving, in een hel zoals de toch wel wat gewende Naar zelden zag.

De man die internationaal furore maakte door bijvoorbeeld de als zeer moeilijk geldende K2 te bedwingen: "Het was je vingers kruisen en hopen dat je levend uit die ijsskap zou komen. Water in beken en watervallen werd door de orkaanwind stroomopwaarts en recht naar boven geblazen. Een omhooggaande waterval, gekker moet het niet worden, ik had zoiets nog nooit gezien! Toen ik met mijn ruim 35 kilo wegende rugzak door een windruk achterover in een ondiep meer viel, kon ik niet meer overeind komen. Zonder de hulp van Haroen

en Court had ik daar nu nog gelegen. Het is een wonder dat we het hebben gered."

Uitgehongerd arriveerden de drie op een locatie waar ze door gaucho's met paarden zouden worden opgepikt. Maar de Chileense cowboys lieten verstek gaan, omdat ze dachten dat die Nederlanders er niet in zouden slagen het noodweer op de gletsjer te trotseren. Waardoor Naar, Schijf en Haegens ook het laatste traject richting bewoonde wereld grotendeels strompelend moesten afleggen. Uiteindelijk werden ze na twee dagen hongeren alsnog door de Chilenen opgepikt.

Terug in Nederland hoorde Ronald Naar dat de eerste druk van zijn boek inmiddels is uitverkocht en er in de klimwereld amper meer wordt getwijfeld aan zijn succes op die inmiddels roemruchte Nanga Parbat. Het is een troost en een persoonlijke aanmoediging om door te gaan. De eerste beroepsavonturier die ons land ooit kende, heeft zijn wonden gelikt en lust bergen en ijskappen weer rauw.

Klimclub

Lachend kan hij nu vertellen over een retinie van ex-leden van een studenten klimclub: "Ik zat met vier jonge mensen aan tafel. Het gesprek kwam op Ronald Naar en mijn disgenoten wisten niet wie ik was. 'Naar is een lul', zei één van de inmiddels afgestudeerde klimmers. 'Hij heeft die en die op zijn geweten.' Het werd van kwaad tot erger, teken hoe het in dit wereldje toegaat. Nóg kan ik genieten van de gezichten toen ik bij het opdienen van het nagerecht afscheid nam. Na me te hebben voorgesteld..."

Terugkomend op het laatste hoofdstuk van zijn boek, zijn persoonlijke gevoelens na de dood van neef Jan Lippmann: "Uit het gat waarin hij verdween, klonk gekreun. Ik heb hem om vergeving gevraagd, maar kreeg geen antwoord. Na enkele minuten werd het stil. Als ik beter had opgelet, had ik zijn dood kunnen voorkomen. Die schuld heb ik heel bewust bij mezelf gelegd. Natuurlijk heeft dit drama in het begin ook tot spanningen geleid tussen Tilleke en mij. Ons leven werd altijd al gedomineerd door mijn klimmen. Maar tot dat fatale moment was er veelal euforie. Bijvoorbeeld na de overwinningen op Everest en K2. Daar is dus verdriet en teleurstelling bij gekomen. Het verraad van vrienden, maar bovenal de dood van Jan. Begrijp je dat mijn expeditie naar Patagonia nu eens om meer dan alleen die top ging?"

■ In een
vlammende
hoogtestorm
slagde Naar erin
de top van de 3910
meter hoge Cerro
San Valentin te
beklimmen.

■ In veertien dagen tijd brak de zon slechts twee keer door, hét moment voor de klimmers om hun positie temidden van de gletsers te kunnen bepalen.

